

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Практика виробнича переддипломна

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 053 «Психологія»

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація Організаційна психологія

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2017-2018 навчальний рік

Робоча навчальна програма «Практика виробнича переддипломна» для студентів спеціальності 053 «Психологія»

Розробники:

Шевцова Олена Михайлівна, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології, к.психол.н., Сорокіна Олена Анатоліївна, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології, к.психол.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Протокол від «28» серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

 (О.П. Сергєєнкова)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини

 Н. А. Клішевич

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Виробнича переддипломна практика студентів є невід'ємним складником навчального процесу і проводиться у відповідності до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 20.12.94 р. № 351, наказу «Про проведення практики студентів Університету на підставі розпоряджень керівників структурних підрозділів» від 10.11.2016 року № 609 Київського університету імені Бориса Грінченка.

Виробнича переддипломна практика студентів передбачена навчальними планами спеціальності «Психологія» другого (магістерського) освітнього рівня (6 курс, 11 семестр, обсяг – 6 кредитів, 180 годин, тривалість – 4 тижні).

Виробнича переддипломна практика є інтегральним компонентом особистісно-професійного становлення фахівця, що передбачає оволодіння різними видами та технологіями професійної діяльності, а також формування стійкої мотивації до професійного саморозвитку й удосконалення через механізми саморефлексії та самоідентифікації студента в різних професійних функціях у реальних ситуаціях і умовах.

Мета виробничої переддипломної практики – формування професійних умінь і компетентностей, особистісних якостей фахівця гуманістичної спрямованості й на їх основі оволодіння видами професійної діяльності на рівні, який відповідає освітньо-професійній програмі підготовки магістра психології.

Завдання виробничої переддипломної практики:

- розвиток особистісних якостей, необхідних психологу в його професійній діяльності;
- формування професійних умінь і компетентностей: комунікативних, організаційних, діагностичних, проєктувальних, просвітницьких, прогностичних, аналітичних, рефлексивних тощо;
- формування професійної позиції психолога, засвоєння професійної етики;
- створення умов для розвитку здібностей і самореалізації студента, для формування його індивідуального стилю професійної діяльності;
- формування у студентів творчого та дослідницького підходів до професійної діяльності;
- розвиток навичок професійної рефлексії;
- розвиток професійної інтуїції.

Основним змістом виробничої переддипломної практики, що відповідає означеним завданням, є професійна взаємодія з колегами; заходи, що спрямовані на оптимізацію психологічного змісту роботи того навчального закладу, в якому проходить практика.

Під час виробничої переддипломної практики студенти набувають **компетентностей**:

- спроможність діяти з соціальною відповідальністю та громадською свідомістю;

- розуміння значущості для власного розвитку професійного досвіду фахівців у соціономічній сфері;
- розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії;
- соціально-перцептивні компетенції;
- здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності;
- здатність до виокремлення прикладної психологічної проблеми, визначення її детермінації та шляхів розв'язання;
- здатність виконувати дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності;
- аутопсихологічну компетентність, навички професійної саморефлексії й супервізії;
- спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію.

Виробнича переддипломна практика завершується складанням диференційованого заліку.

II. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Нормативна
Загальна кількість годин – 180	Шифр та назва спеціальності 053 «Психологія»	Рік підготовки
		6-й
		Семестр
		11-й
Тижневих годин для денної форми навчання – 36, самостійної роботи студента – 9	Другий (магістерський) рівень	Практика виробнича
		180 год.
		Вид контролю:
		залік

ІІІ. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ (другий (магістерський) рівень, VI курс, 11 семестр)

Виробнича переддипломна практика студентів є складовою частиною професійної підготовки фахівців освітнього рівня «магістр» і згідно навчального плану організовується у 11 семестрі загальною тривалістю 4 тижні. Практика проводиться в умовах максимально наближених до реальної професійної діяльності, логічно поєднує та завершує цикли теоретичного навчання. Науково-методичною основою для проходження виробничої переддипломної практики є низка прослуханих студентами курсів, таких як «Акмеологія і психологія професійної діяльності», «Психологія проектної діяльності», «Психологічна експертиза в суспільних галузях», «Теоретико-методологічні проблеми психології», «Психологія ментальності», «Організаційна культура та поведінка особистості», «Психологія лідерства», «Психологія професій», «Психологія коучінгу», «Психологія соціальних об'єднань», «Психологія іміджу», «Психологія бізнесу», та досвід, набутий під час інших видів практик.

Предметом практики є змістові, організаційні, науково-методичні аспекти професійної діяльності фахового психолога.

Мета практики: набуття студентами досвіду самостійної професійної діяльності, опрацювання фахових психологічних методик і технологій, поглиблення теоретичних і прикладних знань у сфері організаційної психології, підбір фактичного матеріалу для написання навчально-професійного проекту (магістерської роботи), формування професійної компетентності студентів у царині організаційної психології.

Основні завдання практики:

1. Поглиблення і розширення теоретичних знань із спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, набутих студентами, застосування їх у вирішенні конкретних професійних завдань під час практики.

2. Вироблення умінь менеджменту та застосування основних психологічних методик і технологій в організації, використання сучасних прийомів і технік психодіагностичної, розвивально-корекційної, консультативної, профілактичної, просвітницької та реабілітаційної діяльності.

3. Формування умінь професійного спілкування з клієнтською аудиторією.

4. Виховання морально-етичних якостей психолога-професіонала, формування індивідуального творчого стилю професійної діяльності.

5. Апробація основних теоретичних і практичних рекомендацій навчально-професійного проекту.

З огляду на те, що готовність майбутнього фахівця до роботи в умовах реальної організації передбачає володіння спеціальними навичками і вміннями,

що дозволяють самостійно здійснювати діагностику і застосовувати методи активної психологічної інтервенції в організаційному середовищі проходження практики передбачає реалізацію таких завдань:

- психологічне забезпечення робіт з профорієнтації, профвідбору та адаптації персоналу;
- здійснення дослідження основних психологічних параметрів професійної діяльності;
- аналіз результатів виміру індивідуально-психологічних рис особистості з метою виявлення резервів її розвитку;
- розробка рекомендацій з оптимізації професійної діяльності персоналу (участь у розробці посадових інструкцій, професіограм, складанні психограм і агмеограм успішних фахівців);
- проведення експертного оцінювання особистісного потенціалу людини як суб'єкта діяльності (при підборі персоналу, плануванні кар'єри співробітників організації тощо);
- дослідження діяльності професійних груп, стилю їх управління та ефективності взаємодії (управління мотивацією і поведінкою працівників в процесі трудової діяльності, діагностика соціально-психологічного клімату і неформальних відносин в колективі, типових конфліктів, способів їх профілактики та ін.);
- аналіз особливостей спільної та індивідуальної професійної діяльності, що впливають на ефективність функціонування психічних процесів, станів і властивостей їх окремих виконавців;
- впровадження корекційних програм, соціально-психологічних тренінгів щодо розвитку стресостійкості, самопрезентаційності, асертивності, командоутворення, лідерства, здатності до партнерства тощо;
- аналіз особливостей корпоративної культури організації (формування системи цінностей, переконань, традицій і норм поведінки працівників).

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Базами практики можуть бути психологічні консультативні та реабілітаційні центри, центри соціальної допомоги, навчальні заклади, промислові підприємства, науково-дослідні та проектні інститути, служби зайнятості, кадрові та рекрутингові агенції, банки, торгові, страхові, консалтингові компанії та організації різної галузевої приналежності, адміністративні органи, організації, що надають психологічні послуги юридичним і фізичним особам. Перевага надається базам практики, що здійснюють:

- консультування організацій з психологічних проблем, пов'язаних з управлінням людськими ресурсами, організацією робочих процесів, поведінкою споживачів товарів (послуг);
- психологічне консультування в галузі соціальної, освітньої, політичної та бізнес діяльності;
- індивідуальне консультування в області інтерперсональних відносин, профорієнтації та планування кар'єри, особистісного зростання;
- розробку моделей діагностики життєвих (професійних, кар'єрних) проблем осіб, які потребують корекційних впливів, а також міжособистісних взаємин у трудових колективах, організаціях.

Організація практики: виробнича переддипломна практика магістрантів передбачає різні напрямки фахової діяльності: діагностичний, корекційний, консультативний, пропедевтичний, просвітницький, реабілітаційний та організаційно-методичний. Практика є важливим етапом підготовки фахівців у межах майбутньої спеціальності та набуття досвіду самостійної роботи. Практика студентів передбачає безперервність і послідовність її проведення при одержанні достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до другого (магістерського) освітнього рівня.

Основними видами робіт, які виконуються студентами в період практики, є:

- організаційна робота;

Участь в установчій та заключній конференціях, підготовка звітної документації за підсумками практики.

- теоретична робота, спрямована на обґрунтування, вибір теоретико-методичної бази запланованого проекту. Теоретична робота передбачає ознайомлення з науковою літературою за заявленою і затвердженою темою навчально-професійного проекту з метою обґрунтованого вибору теоретичної бази майбутньої роботи, методичного та практичного інструментарію дослідження, постановці цілей і завдань дослідження, формулювання гіпотез, розробки плану проведення дослідницьких і практичних заходів.

- практична робота, пов'язана з організацією та проведенням власного дослідження, збором емпіричних даних. Практична робота полягає в організації, проведенні та контролі дослідницьких процедур, зборі первинних емпіричних даних, їх попередньому аналізі.

- узагальнення отриманих результатів. Узагальнення отриманих результатів включає наукову інтерпретацію отриманих даних, їх узагальнення, повний аналіз виконаної дослідницької роботи, оформлення теоретичних і емпіричних матеріалів у вигляді наукового звіту з практики.

При проходженні практики студент зобов'язаний:

- виконувати графік проходження практики і всі завдання, передбачені програмою;
- щодня вести «Щоденник практики» і пред'являти його керівнику – викладачеві кафедри, для перевірки;
- суворо виконувати чинні в організації правила внутрішнього трудового розпорядку;
- дотримуватися правил охорони праці і техніки безпеки;
- брати участь у настановчій і підсумковій конференціях.

Підведення підсумків практики

У кінці практики студенти-магістри подають такі звітні документи:

1. Щоденник практики із відповідними відмітками про виконання завдань практики (з підписом керівника від бази практики і печаткою організації).

2. Письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, стислий опис навчально-професійного проекту, методик дослідження, попередній аналіз результатів; висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики. У додатках до звіту має бути представлений результат практичної частини проекту; це може бути:

- текст програми організаційної діагностики та результати діагностики (індивідуальної/групової: визначення предмета дослідження, характеристика досліджуваних; перелік діагностичних методик та результати діагностики);
- текст діагностичної програми з вивчення проблемної групи (групи ризику);
- текст рекомендацій щодо вдосконалення вивчених організаційних характеристик;
- текст корекційної та / або профілактичної програми для проблемної групи (групи ризику);
- конспект та відозвіт 1-2 корекційних (розвивальних) занять, проведених самостійно;
- план та відеозвіт проведення психологічної консультації за конкретним запитом;
- аналіз консультації, яку спостерігав студент-магістрант;
- план просвітницької роботи в організації і / або для конкретної групи ризику;
- конспект просвітницького заходу.

3. Заповнений залічковий лист проходження практики із відповідними відмітками керівників практики від кафедри.

4. Відгук керівника від бази практики.

V. КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЮ ПЕРЕДДИПЛОМНОЮ ПРАКТИКОЮ

Навчально-методичне керівництво і виконання програми виробничої переддипломної практики для спеціальності «Психологія» другого (магістерського) освітнього рівня забезпечує кафедра загальної, вікової та педагогічної психології. До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри.

Керівник практики від кафедри загальної, вікової та педагогічної психології виконує такі завдання:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів, інструктаж про порядок проходження практики, надання студентам необхідної документації (направлення, програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, методичні рекомендації тощо), перелік яких встановлює Університет;

- повідомляє студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі (подання письмового звіту, виконання проекту, зразка оформлення індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо);

- у тісному контакті з керівником практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює забезпечення нормальних умов праці студентів;

- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде таблиць відвідування студентами бази практики; у складі комісії приймає заліки з практики;

- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо покращення практики студентів.

Студенти спеціальності «Психологія» при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від кафедри загальної, вікової та педагогічної психології консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, що передбачені програмою практики і рекомендаціями керівників, сумлінно виконувати програму практики, намагатись розширити свої знання та навички, виконувати завдання і доручення керівника від базової установи;

- вести щоденник практики, у якому відображаються результати виконаної роботи;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно скласти залік з практики.

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

В основу оцінки навчальних досягнень студентів із виробничої переддипломної практики покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості поточного контролю, накопичувальної системи оцінювання

рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

5.1. Загальна диференційована шкала оцінки практики:

№ з/п	Звітна документація	Кількість балів
1.	Щоденник практики	20
2.	Програма проектного дослідження	15
3.	Протоколи з інтерпретацією дослідницьких даних	15
4.	Діагностичні висновки з прогнозом наступного розвитку	15
5.	Характеристика з місця проходження практики з рекомендованою оцінкою	10
6.	Звіт про проходження практики	20
7	Захист звіту	5
	Загальна кількість балів	100

5.2. Критерії диференціації оцінок з практики:

Рейтингова оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	<p>Відмінно:</p> <p>Виконання програми практики: дотримання режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика, своєчасне виконання індивідуального плану; всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння студента застосовувати і використовувати психологічні теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами діяльності організаційного психолога; продемонстровано знання і сформовані уміння проведення психодіагностичної, психокорекційної та психопрофілактичної роботи із застосуванням інноваційних технологій організаційної психології, виявлено здатність узагальнювати результати дослідження та формулювати висновки; Також продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні всіх видів робіт на практиці.</p> <p>Ведення документації: регулярне ведення</p>

		<p>щоденника практики, своєчасне і якісне оформлення звітів.</p> <p>Оцінка професійних якостей: морально-етичний обрис, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, високі організаторські здібності. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».</p>
В	82-89 балів	<p>Дуже добре:</p> <p>Виконання програми практики: несуттєві зауваження щодо режиму практики, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика (із зазначенням окремих зауважень), своєчасне виконання індивідуального плану; виявлені вміння студента застосовувати психологічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами діяльності організаційного психолога; виявлені знання з проведення психодіагностичної, психокорекційної та психопрофілактичної роботи, сформовані методичні уміння, але робота була здійснена шаблонно, не виявлено творчого, індивідуального підходу.</p> <p>Ведення документації: своєчасне оформлення звіту без суттєвих (грубих) помилок. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою.</p> <p>Оцінка професійних якостей: морально-етичний обрис, загальна культура, професійний такт, комунікабельність, організаторські здібності. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».</p>
С	75-81 балів	<p>Добре:</p> <p>Виконання програми практики: неістотні зауваження щодо режиму практики, відсутність негативних відгуків, позитивний відгук керівника практики від установи, на базі якої проходила практика (із зазначенням зауважень), вчасне виконання індивідуального плану; завдання практики виконані, але неповно, в ході виконання завдань, зокрема при здійсненні психодіагностичної, психокорекційної або психопрофілактичної роботи допускалися незначні помилки; виявлено вміння проводити</p>

		<p>психодіагностичну, психокорекційну та психопрофілактичну роботу, проте робота була здійснена шаблононо.</p> <p>Ведення документації: своєчасне оформлення звіту з незначною кількістю помилок.</p> <p>Оцінка професійних якостей: морально-етичний обрис, загальна культура, комунікабельність, наявні організаторські здібності. Характеристика-відгук позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».</p>
D	69-74 балів	<p>Задовільно:</p> <p>Виконання програми практики: нерегулярне дотримання режиму практики, наявність негативних зауважень у відгуку керівника практики від установи і організації, на базі якої проходила практика, зауваження щодо виконання індивідуального плану; завдання практики виконані в неповному обсязі, в ході виконання завдань практики допускалися помилки; практикант не вміє узагальнювати результати дослідження та надавати корекційну допомогу, здійснювати розвивальну (просвітницьку) роботу.</p> <p>Ведення документації: переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце неточності, помилки, логічні похибки.</p> <p>Оцінка професійних якостей: характеристика студента в цілому позитивна. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».</p>
E	60-68 балів	<p>Достатньо:</p> <p>Виконання програми практики: нерегулярне дотримання режиму практики, наявність негативних зауважень у відгуку керівника практики від установи і організації, на базі якої проходила практика, суттєві зауваження щодо виконання індивідуального плану; всі завдання практики виконувалися, але допущені суттєві неточності.</p> <p>Ведення документації: більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце суттєві неточності, помилки, логічні похибки.</p> <p>Оцінка професійних якостей: характеристика студента в цілому позитивна. У характеристиці-відгуку оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».</p>

FX	35-59 балів	<p>Незадовільно з можливістю повторного складання:</p> <p>Виконання програми практики: недбале дотримання режиму практики, неповний об'єм годин, негативний відгук керівника практики від установи чи організації, де проходила практика.</p> <p>Ведення документації: неякісне і несвоєчасне оформлення звіту. Відсутній щоденник, характеристика-відгук, або керівник бази практики надає незадовільну характеристику з грубим порушенням дисципліни та робочого часу.</p> <p>Оцінка професійних якостей: нетактовне, неуважне ставлення до колег і користувачів соціальних послуг.</p>
F	1-34 балів	<p>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – практика не була пройдена</p>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери : тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. – Хмельницький : ХІСТ Університету «Україна», 2011. – 327 с.
2. Андреева Я. Ф. Фахова практика з практичної психології : метод. посіб. / Я.Ф. Андреева, Т.Д. Кричківська, Н.Ф. Литовченко, О.П. Никоненко. – Ніжин : вид-во НДПУ ім. М.Гоголя, 2004. – 47 с.
3. Галян І. М. Психодіагностика : навчальний посібник / І. М Галян. – К.: Академвидав, 2009. – 464 с.
4. Гончарук Н. М. Психологічна практика: навч.-метод. посіб. / Н.М. Гончарук / Кам'янець-Подільський держ. ун-т. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський держ. ун-т, РВВ, 2007. – 176 с.
5. Гуцало Е. Педагогічна практика студентів передвипускних та випускних курсів педагогічного університету : програми завдань з психології та їх методичне забезпечення / Е. Гуцало, Л.В. Калашникова / КДПУ ім. В. Винниченка. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2004. – 128 с.
6. Дубасенюк О.А. Професійна педагогічна освіта: акме-синергетичний підхід: монографія / О.А.Дубасенюк та інші; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. – Житомир: ЖДУ ім.І.Франка, 2011. – 387 с.
7. Коханова О.П. Індивідуальний стиль професійної діяльності: значення та проблема формування / О. П. Коханова // International scientific professional journal «The Unity of Science». – Vienna-Austria, 2015. – 159 p. – P. 68-71.
8. Основи практичної психології / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: підручник. – Київ: Либідь, 1999. – 536 с.
9. Практика в системі професійної підготовки психологів : навч.-метод. посіб. / Г.К. Радчук, М.М. Шпак й ін. / за заг. ред. Г.К. Радчук. – Тернопіль: ТНПУ, 2005. – 203 с.
10. Поліщук С.А. Психологічні практики в системі підготовки практичних психологів. Навчально-методичний посібник / Поліщук С.А. – Суми: Університетська книга, 2013. – 134 с.
11. Полтавченко Н.Г. Психологічне дослідження особистості / Н. Г. Полтавченко – К., 2007. – 231 с.
12. Романкова Л.М., Макарова Л.І. Програма і методичні рекомендації з організації та проведення виробничої практики студентів IV – V курсів філософського факультету спеціальності «Психологія». – Івано-Франківськ : Фоліант, 2009. – 56 с.
13. Сазоненко Г.С. Компетентність у системі неперервної освіти: акмеологічна модель : науково-метод. посібник / Г.С.Сазоненко, В.В.Приступа. – Макарів: Софія, 2013. – 416 с.
14. Синдром «професійного вигорання» та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти: навч. посібник / за ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки, Т. В. Зайчикової. – К. : Міленіум, 2004. – 264 с.

15. Система практик у професійній підготовці психологів : навч.-метод. посібник / за ред. Г. К. Радчук. – Тернопіль : ТНПУ, 2017. – 416 с.
16. Сорокіна О.А. Зміст уявлень студентів-психологів про специфіку майбутньої професійної діяльності / О. А. Сорокіна // Педагогічний процес: теорія і практика : зб. наук. праць. – Вип. 3(54). – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – С. 62-65.
17. Шевцова О. М. Аутопсихологічна компетентність як фактор особистісно-професійного розвитку майбутніх психологів / О. М. Шевцова // Психолого-педагогічні особливості розвитку особистості в освітньому просторі : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції, 17-18 травня 2017 р., Мукачєво / ред.кол. : Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво : вид-во МДУ, 2017. – С. 188-190.
18. Шевцова О. М. Психологічний супровід професійно-особистісного розвитку вчителя в умовах інноваційної діяльності : наук.-метод. посіб. / О. М. Шевцова. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 128 с.
19. Шевцова О.М. Розвиток професійної Я-концепції вчителів, які працюють в інноваційних освітніх закладах, засобами психологічного тренінгу / О.М.Шевцова // Вісник післядипломної освіти: зб. наук. праць / Ун-т менедж. освіти АПН України, Асоц. безперерв. освіти дорослих ; редкол. : О.Л.Ануфрієва та ін. – К., 2005 – Вип. 11 / голов. ред. В.В.Олійник. – К. : Геопринт, 2009. – Ч. 2. – С. 334-342.
20. Шевцова О.М. Психологічна характеристика рівнів розвитку професійної Я-концепції фахівця / О. М. Шевцова // Матеріали Міжнародного науково-практичного конгресу педагогів та психологів «Be smart!», 17-18 лютого 2015, м. Женева (Швейцарія) – Т. 2. – С. 197-202.